

leeftijd **53 jaar**

opleiding **Wageningen Universiteit,
economie, marketing en logistiek**

functie **directeur food & agri Rabobank
Nederland**

vorige functies **diverse functies binnen
Rabobank Nederland, diverse functies
bij financieel dienstverlener Nationale
Nederlanden, dealer en productmanager
bij softwareontwikkelaar Exact,
bedrijfsadviseur bij WEA**

**'Als je de blijvers
niet helpt vernieuwen,
los je problemen niet op'**

‘Extensiveren vraagt om een ander verdienmodel’

De nieuwe regeringscoalitie lijkt aan te sturen op sanering en extensivering van de melkveehouderij. ‘Daarvoor is wel steun nodig aan vernieuwende ondernemers. Want extensiveren vraagt om een ander verdienmodel’, waarschuwt Carin van Huët, directeur food & agri van Rabobank Nederland.

TEKST WICHERT KOOPMAN

Het is stil in het hoofdkantoor van Rabobank Nederland. Tot twee jaar geleden leek de hal van het imposante kantoorgebouw in hartje Utrecht op werkdagen op de ingang van een bijenkorf. Het coronavirus heeft echter het overgrote deel van de medewerkers veroordeeld tot videovergaderingen vanaf de zolderkamer en keukentafel. Maar ook op die manier gonst het van de activiteiten. In tal van samenwerkingsverbanden mengt de coöperatieve bank zich in gesprekken over de melkveehouderij. Om het cliché er direct maar in te gooien: de melkveehouderijsector is in transitie. En dat raakt natuurlijk ook de grootste financier van agrarisch Nederland.

‘De problematiek is complex, de onzekerheid groot en dat vraagt veel van ondernemers’, weet Carin van Huët, directeur food & agri bij Rabobank Nederland. ‘Maar wij geloven dat er in Nederland ruimte blijft voor een vitale melkveehouderij.’

Er ligt een coalitieakkoord met een flinke landbouwparagraaf. Brengt dit de duidelijkheid waar melkveehouders al zo lang om vragen?

‘Ja en nee. Er staat nu zwart op wit dat de stikstofuitstoot in 2030 met 50 procent moet zijn teruggebracht. Dat is een duidelijke doelstelling, maar ook een enorme opgave. Het coalitieakkoord maakt niet duidelijk hoe de overheid de sector gaat faciliteren om dit te realiseren. En verlagen van de stikstofemissie is niet de enige opdracht aan de melkveehouderij. De sector

zal bijvoorbeeld ook moeten werken aan broeikasgassen en biodiversiteit.’

Er is in ieder geval veel geld beschikbaar om deze transitie mogelijk te maken, zoals een stikstoffonds van 25 miljard euro.

‘Zeker. Maar het coalitieakkoord laat in het midden hoe het geld wordt ingezet. Het zou een gemiste kans zijn als dit opgaat aan saneren. Je kunt wel bedrijven opkopen, maar als je de blijvers niet helpt vernieuwen, los je problemen niet op. Wij pleiten ervoor om een belangrijk deel van het stikstoffonds te reserveren voor innovatie. Als de Nederlandse melkveehouderij bewezen heeft iets te kunnen, dan is het innoveren. Dat heeft de sector – en dan heb ik het niet alleen over de primaire sector, maar ook over de periferie – groot gemaakt. Het is niet voor niets dat Nederlandse bedrijven zoveel technologie en kennis exporteren. Daar moeten we zuinig op zijn, want het helpt de sector ook weer om te blijven innoveren.’

Wat kan Rabobank doen voor de PAS-melders en andere ondernemers die buiten hun schuld op slot staan?

‘Onze lokale relatiebeheerders hebben te maken met schrijnende situaties en voelen de onzekerheid die dit teweegbrengt in boerengezinnen. Zo stagneert op sommige bedrijven de opvolging, omdat de jonge ondernemer geen financiering krijgt. Waar we kunnen, zullen we met maatwerk deze ondernemers zo goed mogelijk helpen.’ ‘Maar wij zijn als bank gebonden aan wet-

geving die het ons onmogelijk maakt om nieuwe financiering te verstrekken aan bedrijven zonder geldige NB-vergunning. We moeten wachten tot de overheid deze bedrijven legaliseert. Ja, er ligt nu een legalisatieprogramma dat dit binnen drie jaar moet regelen. Maar garanties krijgen we niet en eigenlijk zou er veel sneller al een oplossing moeten komen. Reken maar dat wij – samen met andere banken – hard voor deze bedrijven lobbyen.’

Met de gebiedsgerichte aanpak en opkoop van bedrijven stuurt de regeringscoalitie aan op extensivering. Is dat wel realistisch?

‘Extensiveren past niet in het huidige verdienmodel. De melkproductie verdunnen over meer dure grond is onhaalbaar als daar voor veehouders geen aanvullende inkomsten of kostenbesparingen tegenover staan. Melkveehouders werken nu al met veel te krappe marges. In het coalitieakkoord wordt gesproken over zogenaamde ‘landschapsground’, die zou kunnen dienen als een buffer tussen natuurgebieden en landbouwgrond. Op zich een goed idee. Maar hoe dit in de praktijk vormgegeven gaat worden, is nog volstrekt onduidelijk, laat staan dat is ingevuld hoe veehouders die landschapsground moeten financieren.’ ‘Overigens vindt de Rabobank dat melkveehouders sowieso een betere beloning verdienen voor hun inspanningen. Daarom werken we bijvoorbeeld samen met LTO en NAJK aan het project “waardecreatie in ketens”. Wij zien zeker kansen. Ketenconcepten als On the way to PlanetProof en Beter voor Koe, Natuur en Boer laten bijvoorbeeld al zien wat er kan.’

Aan de ketenconcepten die u noemt kan maar een beperkt aantal melkveehouders meedoen. Een groot deel van de Nederlandse zuivel wordt immers geëxporteerd.

‘De belangrijkste afzetmarkt voor Nederlandse zuivel ligt binnen een straal van zo’n 800 kilometer. Daar wonen veel koopkrachtige consumenten die gevoelig zijn voor duurzaamheidsclaims. Daarbij vinden we dat duurzaamheidsprestaties niet alleen

‘Ook een kleinere melkveesector kan toekomstbestendig zijn’

beloond zouden moeten worden via de zuivelmarkt. Daarom is Rabobank mede-initiatiefnemer van de ontwikkeling van de biodiversiteitsmonitor en open bodemindex. Met deze instrumenten kunnen we duurzaamheidsprestaties objectief meetbaar maken om deze ook te kunnen belonen. Zo bieden wij al 300 duurzaam werkende melkveehouders een rentekorting (zie kader red.). We hopen dat andere partijen ons voorbeeld volgen, zodat er een stapeling van beloning ontstaat die duurzaam werken voor melkveehouders financieel aantrekkelijk maakt.

Wordt koolstoflandbouw een verdienmodel voor melkveehouders?

‘Koolstoflandbouw heeft zeker potentie, al zitten we nog in de beginfase. Rabobank is niet voor niets gestart met de Rabo Carbon Bank. Er hebben zich al heel wat bedrijven gemeld die hun broeikasgasuitstoot willen compenseren door boeren te betalen voor de CO₂ die ze vastleggen. En we zijn ook niet voor niets betrokken bij het project Valuta voor Veen, waarin melkveehouders in het veenweidegebied een vergoeding krijgen als ze met peilverhoging veenoxida-

tie voorkomen. Maar de ontwikkeling van koolstoflandbouw als verdienmodel staat nog wel in de kinderschoenen. Zo ontbreekt het nog aan heldere wet- en regelgeving en wordt er gewerkt aan een systeem om koolstofvastlegging te borgen.’

Welke rol ziet u voor Rabobank in de gebiedsgerichte aanpak?

‘De gebiedsgerichte aanpak zal zo veel mogelijk van onderaf moeten worden vormgegeven. Omdat we overal in het landelijk gebied aanwezig zijn, weten we natuurlijk precies wat er lokaal speelt. Daarom praten we graag mee om hier samen met de sector invulling aan te geven. En waar we kunnen, zullen we ontwikkelingen faciliteren. Wat we in ieder geval niet doen, is op de stoel van de beleidsmakers gaan zitten. Het is de overheid die de randvoorwaarden bepaalt.’

Rabobank praat mee in veel coalities over de toekomst van de melkveehouderij. Waarom doet u dit?

‘Samen verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van de sector zit in ons coöperatief DNA. Daarom blijven we met het

agrobedrijfsleven actief in AgriNL, ondanks de commotie die hierover vorig jaar door miscommunicatie ontstond. En daarom vormen we met LTO, NAJK en NZO de Coalitie Toekomstgerichte Melkveehouderij. Met deze samenwerkingsverbanden doen we inderdaad handreikingen naar de overheid. Maar wij denken liever mee over toekomstig beleid dan dat we gaan zitten afwachten wat er over ons heen komt.’

Ook als dit betekent dat de melkveehouderij krimpt?

‘De nationale melkplas op peil houden is voor ons geen doel. De optimale omvang van de sector is de uitkomst van de transitie die de melkveehouderij nu doorloopt. En laten we niet vergeten dat een grote groep oudere melkveehouders geen opvolger heeft en sowieso in de komende jaren zou stoppen. Ook een kleinere melkveesector – nee, ik noem geen getallen – kan toekomstbestendig zijn, zolang deze maar beschikt over voldoende verdien capaciteit en voldoet aan de eisen die de omgeving stelt. De Rabobank gelooft in het aanpassingsvermogen van de melkveehouderij.’

Al 300 duurzame melkveehouders krijgen rentekorting

Afgelopen zomer startte de Rabobank een proef om duurzaam werkende melkveehouders te belonen. Zij kunnen bij een nieuwe financiering aanspraak maken op een 0,2 procent lagere rente. Om voor deze rentekorting in aanmerking te komen moeten de

bedrijven in de hoogste categorie scoren in een duurzaamheidsmatrix. Hierin wordt de bedrijfsvoering beoordeeld op duurzaamheidscriteria, zoals de score op de biodiversiteitsmonitor. Inmiddels maken 300 melkveehouders van de kortingsregeling gebruik.

Het aantal ondernemers met interesse is echter veel groter. Er liggen dan ook plannen om het proefproject verder uit te breiden. Bovendien wil Rabobank de systematiek van rentekorting voor groene prestaties ook gaan toepassen in andere sectoren.